

Riktlinjer för handläggning enligt socialtjänstlagen för ärenden inom äldreomsorg och funktionsnedsättning

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare
SN 2024/0101	2024-04-24	Socialnämnden	Avdelningschef Maria Alm

Dokumentets syfte

Riktlinjer är en politiskt beslutad vägledning som anger ramarna för handlingsutrymmet gällande det specifika området som riktlinjerna gäller.

Dokumentet gäller för

Riktlinjer för handläggning av ärenden inom äldreomsorg och funktionsnedsättning omfattar biståndsbedömda insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453) för personer över 18 år. Riktlinjerna omfattar även de insatser som erbjuds utan biståndsbeslut, med inriktning personer över 65 år.

Innehåll

Inledning	3
Målgrupp	3
Avgränsning och intern samverkan	3
Socialnämndens ansvar	4
Sekreteressbestämmelser	4
Konsekvenser för barn	4
Lokala värdighetsgarantier för äldre	5
Myndighetsutövning	5
Generella förutsättningar	5
IBIC - individens behov i centrum	5
Behov av hjälp utanför kontorstid	6
Biståndsbedömda insatser	6
Hemtjänst	6
Dagverksamhet	6
Korttidsboende	6
Särskilt boende	7
Resor för äldre och personer med funktionsnedsättning	7
Bostadsanpassningsbidrag	7
Samverkan för en god vård och omsorg	8
Huvudöverenskommelse (HÖK)	8
Lokal samverkan	8
Utförare inom hemtjänst och på särskilt boende	8
Kundval inom hemtjänst	8
Elektronisk tidsregistrering och förenklad nyckelhantering	9
Kundval på särskilt boende	9
Bibehållet kostnadsansvar vid flytt till annan kommun	9
Natt och larm	9
Avgifter	10
Insatser för äldre som inte är biståndsbedömda	10
Seniorcenter	10
Seniorträffar	10
Volontärverksamhet	10
Fixartjänst	11
Seniorbostad och trygghetsboende	11
Anhörigstöd	11
Demenssamordning	11
Våld i nära relation	12

Inledning

Riktlinjerna är en vägledning i handläggningen gällande äldreomsorgen och personer med funktionsnedsättning i Danderyds kommun. Riktlinjen har tre huvudsyften:

1. Ge en generell beskrivning av socialnämndens verksamhet kopplat till äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning i Danderyds kommun.
2. Vara en vägledning i handläggningen för biståndshandläggarna.
3. Bidra till enhetliga bedömningsgrunder för att garantera likställighet och rättssäkerhet för de sökande och en god kvalitet i verksamheten.

Dessa riktlinjer baseras huvudsakligen på Socialtjänstlagen (2001:453).

Utöver riktlinjer finns lagstiftning, förarbeten, föreskrifter och allmänna råd samt rättspraxis. I förarbetena finns uttalanden som kan ge stöd i tolkningen av olika bestämmelser. När det gäller rättspraxis är det främst domar från Högsta domstolen och Högsta Förvaltningsdomstolen som är vägledande men även avgöranden från kammarrätterna kan ge vägledning i bedömning av ett ärende.

Biståndshandläggarna har tillgång till rutiner som ger en detaljerad beskrivning av arbetsgången i olika ärendeprocesser. Juridisk kompetens med stöd och information om domar, lagkommentarer och analyser finns digitalt via upphandlat stöd vilket möjliggör en fördjupning i lagstiftningen.

I Danderyds kommuns delegationsordning beskrivs vem som är beslutsdelegat i de olika myndighetsbesluten.

Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande följas upp, utvecklas och säkras.

Målgrupp

Målgruppen för denna riktlinje är personer över 18 år med fysiska funktionsnedsättningar och/eller demenssjukdom eller personer som av andra orsaker har behov av stöd i sitt dagliga liv i en omfattning som inte kan tillgodoses på annat sätt.

Avgränsning och intern samverkan

Riktlinjen omfattar inte insatser kopplat till lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), försörjningsstöd, psykisk funktionsnedsättning, riskbruk, missbruk och beroende.

Personer kan parallellt ha andra behov från andra delar av socialtjänsten. Detta behöver biståndshandläggare vara uppmärksam på och i det främja god samverkan med andra enheter inom socialförvaltningen utifrån bedömning i det enskilda ärendet.

För mer information om hur Danderyd arbetar med olika målgrupper se Omsorg och socialt stöd på kommunens hemsida.

Socialnämndens ansvar

I socialtjänstlagen framgår att socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Socialnämnden ska också verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden i Danderyds kommun har beslutat om dessa riktlinjer som gäller för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg och för personer med funktionsnedsättning.

Sekretessbestämmelser

Alla anställda inom socialnämnden är skyldiga att följa bestämmelser om offentlighet och sekretess, OSL. Enligt 26 kap 1 § OSL gäller sekretess inom socialnämnden för uppgift om enskildas personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller såväl gentemot enskild som mellan myndigheter. Inom den egna nämnden kan tjänstemän samråda med kollegor då det behövs för att fullgöra de uppgifter som åligger tjänsten.

I 10 kap OSL anges sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess.

Konsekvenser för barn

Målgruppen för insatser enligt denna riktlinje är personer från 18 år och uppåt. Det innebär att även unga personer och personer som har minderåriga barn kan vara aktuella eller berörda av insatser. I det fall att biståndshandläggare i sitt arbete har kontakt med barn under 18 år ska särskild hänsyn tas till behov av kontakt med annan enhet samt, i det fall det är aktuellt, till anmälningsskyldigheten.

Lokala värdighetsgarantier för äldre

Genom att införa lokala värdighetsgarantier vill Danderyds kommun förtydliga vad kommunmedborgare kan förvänta sig av äldreomsorgen. Värdighetsgarantierna omfattar garantier i biståndshandläggning, hemtjänst, dagverksamhet och i särskilt boende.

Exempelvis garanteras att den som ansöker om och beviljas insatser ska känna sig välinformerad och uppleva en ökad möjlighet att vara delaktig i planeringen av hur stöd och hjälp ska utföras.

Kommunen ställer också krav på samtliga utförare av äldreomsorg att uppfylla såväl den nationella värdegrunden som anges i socialtjänstlagen som kommunens lokala värdighetsgarantier.

Värdighetsgarantierna går i linje med socialtjänstlagen och Socialstyrelsens allmänna råd om värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2012:3).

Värdighetsgarantin i sin helhet går att läsa om på Omsorg och stöd - äldrestöd på kommunens hemsida.

Myndighetsutövning

Generella förutsättningar

Ansökan om insatser handläggs och bedöms av biståndshandläggare och beslut fattas i enlighet med, av socialnämnden, fastställd delegationsordning.

IBIC - individens behov i centrum

Danderyds kommuns biståndshandläggare utreder ansökningar och följer upp beslut enligt arbetsmetoden IBIC, individens behov i centrum. Metoden är framtagen av Socialstyrelsen och utgår från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden. Genom att utreda behov utifrån livsområdena säkerställs att alla behov utreds samt att fokus läggs vid det som är relevant för ansökan. Det är endast de livsområden som är aktuella under utredningen som ska handläggas.

IBIC dokumenteras utifrån *Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF*. ICF är ett fackspråk som används internationellt inom bland annat sjukvården. Att använda sig av ett gemensamt språk underlättar samverkan mellan kommun, utförare och hälso- och sjukvård. Den information som inhämtas kan ligga till grund för analyser på gruppnivå med hjälp av individbaserad systematisk uppföljning, ISU. Genom metoden ISU kan verksamheten beskriva och mäta brukares behov, insatser och resultat i syfte att exempelvis utveckla befintliga och nya insatser samt myndighetens service.

Behov av hjälp utanför kontorstid

I de fall en person har akut behov av insatser utanför kontorstid så kan Socialjouren fatta tillfälliga biståndsbeslut. Biståndshandläggaren följer upp ärendet första vardagen efter att beslutet fattats.

Biståndsbedömda insatser

Hemtjänst

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för olika typer av insatser av service- och omvårdnadskaraktär som den enskilde kan få i syfte att underlätta den dagliga livsföringen, samt för att den enskilde ska känna sig trygg och säker i det egna hemmet.

Med service avses till exempel hjälp med att sköta bostaden, hjälp med inköp och ärenden, tillredning av måltider samt distribution av färdiglagad mat.

Med personlig omvårdnad avses insatser som behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan till exempel innebära hjälp med att äta och dricka, klä sig, förflytta sig och sköta personlig hygien. Det kan också vara genom tillsyn och trygghetsringning. För tillsyn på natten finns digital kamera som ett alternativ för de kunder som inte har behov av personlig omvårdnad under besöket. Även egenvård kan utföras som hemtjänst förutsatt att ett egenvårdsintyg utfärdats. Det kan också vara ledsagning för sociala och kulturella aktiviteter eller andra insatser som behövs för att bryta isolering eller insatser för att den enskilde ska känna sig trygg och säker i samband med aktiviteter utanför bostaden. I särskilda fall, där behovet inte kan tillgodoses genom sjukresa, kan den enskilde beviljas följeslagning till hälso- och sjukvård. Hemtjänst beviljas som punktinsatser dag, kväll och natt.

I hemtjänst ingår även avlösning av anhörigvårdare. Avlösning upp till 20 timmar per månad har en lägre avgift i det fall att den enskilde inte har någon annan pågående insats.

Även trygghetslarm innefattas i begreppet hemtjänst.

Dagverksamhet

Dagverksamhet omfattar aktiviteter och social samvaro tillsammans med andra och kan beviljas personer som bor hemma och har en demenssjukdom alternativt konstaterad kognitiv svikt. Inom ramen för dagverksamhet ingår, utöver omsorg, hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå.

Dagverksamhet bedrivs av kommunen. Vid särskilda behov eller för personer under 65 år kan enstaka platser direktupphandlas externt.

Korttidsboende

Korttidsboende innebär en tillfällig vistelse på ett boende där det finns tillgång till omvårdnad och service dygnet runt. Korttidsplatser används bland annat vid behov av heldygnsomsorg efter sjukhusvistelse, bedömning

av behovet framåt, växelvård för avlösning av anhörig samt i avvaktan på plats på särskilt boende.

Inom ramen för korttidsboende ingår, utöver omsorg, hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå.

Särskilt boende

Särskilt boende för äldre, även kallat vård- och omsorgsboende, är en boendeform för heldygnsomsorg där det finns tillgång till personal dygnet alla timmar. Inom kundvalet finns boenden med somatisk inriktning för personer med stora omvårdnadsbehov och boenden med inriktning mot kognitiva sjukdomar för de som har en demensdiagnos.

Inom ramen för särskilt boende ingår, utöver omsorg, hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå.

För den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av särskilt boende ska det enligt socialtjänstlagen ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo.

Resor för äldre och personer med funktionsnedsättning

Turbundna och enstaka resor till och från kommunens verksamheter så som dagverksamhet, växelvård, särskilt boende och korttidsvård beviljas, beställs och bekostas av kommunen. Resor till och från hälso- och sjukvård ombesörjs alltid av regionen genom sjukresor.

Färdtjänst utreds av färdtjänsthandläggare och beslut fattas av Färdtjänsten. För mer information om färdtjänst se [Start - Färdtjänsten \(regionstockholm.se\)](#).

Färdtjänsthandläggare utreder och fattar beslut om riksfärdtjänst. För mer information om riksfärdtjänst se [Resor för personer med funktionsnedsättning - Riksfärdtjänsten \(rft.se\)](#)

För sammanställd information om resor se Omsorg och stöd – resor och färdtjänst på kommunens hemsida.

Bostadsanpassningsbidrag

Ansökan om bostadsanpassningsbidrag utreds av handläggare för bostadsanpassningsbidrag.

För mer information om bostadsanpassning se Omsorg och stöd-funktionsnedsättning på hemsidan.

Samverkan för en god vård och omsorg

Huvudöverenskommelse (HÖK)

För att underlätta samverkan och skapa förutsättningar att erbjuda sammanhållna och samordnade insatser inom hälsa, vård och omsorg i Stockholms län har Storsthlm tillsammans med Region Stockholm tagit fram ett förslag till Huvudöverenskommelse (förkortad HÖK). Det övergripande målet med samverkan mellan regionen och kommunerna är att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska förbättras. Det ska ske på ett samordnat, jämlikt och kostnadseffektivt sätt för innevanarna i Stockholms län. Danderyd gick med i överenskommelsen 2022.

Lokal samverkan

Utöver HÖK har socialförvaltningen inlett en lokal samverkansöverenskommelse tillsammans med regionens olika verksamheter på primärvårdsnivå. Slutenvården är också en viktig part som ingår i samverkan. Syftet med den lokala överenskommelsen är att skapa och utveckla redan goda förutsättningar för samverkan mellan lokala parter och verksamheter. Den lokala samverkansöverenskommelsens målgrupper är enskilda, kunder och patienter som har behov av sammanhållna insatser från båda huvudmännen, oavsett ålder.

Det finns även ett lokalt samverkansprogram för samordnad vård och omsorg kring personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt i Danderyds kommun.

Utförare inom hemtjänst och på särskilt boende

Kundval inom hemtjänst

I Danderyds kommun har den som beviljats hemtjänst rätt att välja bland de utförare som är anslutna till LOV (Lagen om valfrihetssystem, 2008:962), även kallat kundval.

För att möjliggöra kundval ska den enskilde vid kontakt med biståndshandläggare få saklig, tydlig och objektiv information om vilka utförare som finns i kundvalet samt att det finns ett ickevals-alternativ i det fall den enskilde inte kan eller vill välja. Den enskilde informeras även om rätten att byta hemtjänstutförare och att inga skäl behöver uppges vid önskemål om byte. Utförarbyte sker på vardagar och ska genomföras snarast, senast en vecka från det att ny utförare fått beställning av biståndshandläggare. Det är inte möjligt att välja fler än en utförare av hemtjänst.

Information om leverantörerna finns att läsa om på kommunens hemsida Omsorg och stöd - hemtjänst.

Elektronisk tidsregistrering och förenklad nyckelhantering

Danderyds kommun har ett elektroniskt tidsregistreringssystem för hemtjänsten. Det innebär att hemtjänstutföraren registrerar sina besök via en tjänstemobil hemma hos kunden och får ersättning för utförd tid. Systemet innefattar även digitala lås hemma hos kund. Låset öppnas av personal via tjänstemobil och samtidigt registreras att besöket hos kunden påbörjats. På samma sätt avslutas besöket i samband med att personal låser dörren.

Syftet är att öka tryggheten genom enklare, säkrare nyckelhantering och en kvalitetssäkring av beviljade insatser. Vidare är syftet att underlag för den enskildes avgift samt för ersättningen till hemtjänstutförare blir korrekt.

Kundval på särskilt boende

Det är kundval för särskilt boende och samma principer gäller för information och ickevals-alternativ som för hemtjänst. Inom kundvalet finns såväl privata boenden som boenden som drivs i kommunens regi.

Den enskilde råds att välja tre olika alternativ. Det är viktigt att den enskilde informeras om att det inte alltid finns ledig plats på förstahandsvalen och att det kan komma att dröja innan plats erbjuds. Tackar den enskilde ja till ett boende informeras denne om rätten att stå i byteskö. Den som befinner sig på sjukhus eller på korttidsboende i väntan på plats kan inte välja att vara kvar i väntan på sina förstahandsalternativ.

Information om leverantörerna finns att läsa om på kommunens hemsida Omsorg och stöd -vård- och omsorgsboende.

Bibehållet kostnadsansvar vid flytt till annan kommun

Danderyds kommun är en av, för närvarande, 12 kommuner som har ingått en länsöverenskommelse inom Stockholms län om bibehållet kostnadsansvar när äldre personer ansöker om att flytta till ett särskilt boende i en annan kommun.

För att utredning ska genomföras enligt länsöverenskommelsen ställer den äldre sin ansökan om särskilt boende till sin hemkommun. Vid bifall från hemkommunen, även kallad utflyttningkommun, kan beslut verkställas i annan kommun som ingår i överenskommelsen, kallad inflyttningkommun. Det är utflyttningkommunen som står för kostnad av platsen och har ansvar att följa upp biståndsbeslutet. Inflyttningkommunen svarar för verksamhetsuppföljning, tillsyn och avvikelshantering. Den enskildes avgift beräknas och betalas till utflyttningkommunen och den enskilde rekommenderas vara fortsatt folkbokförd i sin tidigare hemkommun.

Biståndshandläggare informerar den sökande om rätten att välja att ansöka enligt länsöverenskommelsen eller enligt 2 a 8 § socialtjänstlagen.

Natt och larm

Det är kommunens egen regi, natt- och larmpatrullen, som hanterar stöd och hjälp på natten samt åker ut på larm. Nattpatrullen hanterar även digital natttillsyn för kunder som i stället för fysiskt besök har en kamera installerad i hemmet. Natt- och larmpatrullen öppnar dörren via förenklad

nyckelhantering men den enskilde behöver även lämna ut ett par nycklar för att säkerställa att personalen kommer in vid larmutryckning.

Avgifter

Biståndsbedömda insatser så som trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende och särskilt boende är belagda med avgift. För insatsen avlösning upp till 20 timmar per månad är avgiften lägre i det fall att den enskilde inte har någon annan pågående insats. På särskilt boende, dagverksamhet och korttidsboende är det förutom omvårdnadsavgift kostnad för måltider. Avgiften utgår ifrån den enskildes avgiftsutrymme, kommunens avgiftssystem och maxtaxa (högkostnadsskydd).

För ytterligare information om aktuella avgifter se Omsorg och stöd – Avgifter.

Insatser för äldre som inte är biståndsbedömda

Danderyds kommun har flera verksamheter som är tillgängliga för medborgare över 65 år och fungerar som ett stöd i vardagen. Den enskilde behöver inte något biståndsbeslut från handläggaren för att få tillgång till stödet. Handläggarna har kunskap om och informerar äldre personer de möter om vilka insatser som finns att tillgå.

Seniorcenter

I Kevinge finns Danderyds seniorcenter där kommunen och lokala föreningar samverkar för att erbjuda gemenskap, social samvaro och meningsfulla aktiviteter för seniorer.

På seniorcentret finns ett seniorcafé där kaffe och fikabröd finns att köpa. På centret arrangeras även seniormötesplatsen en gång per vecka med gratis fika. Seniormötesplatsen erbjuder olika typer av aktiviteter, föreläsningar och social samvaro tillsammans med volontärer från civilsamhället.

Seniorträffar

Det finns seniorträffar i kommunen. De är öppna för alla och samtliga uppdaterar sina programblad årligen med aktuella aktiviteter. Seniorträffarna kan vara ett bra sätt att bryta isolering och få gemenskap med andra.

Volontärverksamhet

I Danderyds kommun bedrivs det, med stöd av en samordnare för civilsamhället, samarbete med lokala föreningar och civilsamhället. I samordnarens uppdrag ingår att utveckla volontärverksamheten i kommunen. Uppdrag skapas till volontärerna genom kontakter och nätverkande, så som exempelvis med välkomstcenter, seniormötesplatsen, äldreomsorgens verksamheter och anhöriga.

Fixartjänst

För att öka tryggheten för äldre som bor i ordinärt boende och för att förebygga fallolyckor och öka brandsäkerheten har kommunen en fixartjänst. Personer fyllda 75 år och som behöver praktisk hjälp i bostaden kan vända sig till Fixaren och få hjälp med att exempelvis byta glödlampor, hänga upp gardiner, bära lättare saker till källare och vind samt lättare reparationsarbeten. Fixaren kan också bistå med enklare rengöring och batteribyten till hörapparater. Under 2024 införs digital fixare för att ge stöd till den äldre. Tjänsterna är gratis.

Seniorbostad och trygghetsboende

Personer som är folkbokförda i Danderyds kommun kan ställa sig i kö till en seniorlägenhet eller ett trygghetsboende från det året hen fyller 75 år. Gifta och sammanboende par kan ställa sig i kö från att den äldste fyller 75 år. En seniorlägenhet är att jämföra med en vanlig hyresrätt. En lägenhet på kommunens trygghetsboende har också gemensamma lokaler och personal för samordning av aktiviteter på plats.

Anhörigstöd

Målet för anhörigstöd är att minska den fysiska och psykiska belastningen hos den som hjälper, vårdar eller stödjer en närstående. Insatserna ska på olika sätt stötta och underlätta för de anhöriga. Den anhöriga kan genom stödet få en förbättrad livssituation samtidigt som risken för ohälsa kan minskas.

Anhörigstöd ska vara en naturlig del av verksamheten inom socialnämndens alla ansvarsområden, såväl inom äldreomsorgen som inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorgen. Alla anställda inom kommunens olika verksamheter som kommer i kontakt med anhöriga ska ha ett anhörigperspektiv och uppmärksamma anhörigas behov, kunna ge råd och information samt vid behov vägleda/hänvisa till ytterligare stödkontakt. I kommunens riktlinjer för anhörigstöd formuleras mål, inriktning, ansvar och de stödinsatser som erbjuds inom anhörigstödet. Kommunens arbete med anhörigstöd går i linje med den nationella anhörigstrategin som antogs av regeringen 2022.

Anhörigkonsulent ska utgöra drivkraften i arbetet med att sprida, informera, utbilda, samverka och utveckla stödet till anhöriga.

Insatser från anhörigstödet omfattar exempelvis enskilda samtal, samtalsgrupper, föreläsningar, utbildning och hälsofrämjande aktiviteter.

Demenssamordning

Demenssamordnaren vänder sig till personer som vårdar eller hjälper en närstående som drabbats av demenssjukdom. Stödet riktar sig även till den enskilde med diagnos. I demenssamordnarens arbetsuppgifter ingår bland annat att informera om minnesrelaterade sjukdomar och det stöd kommunen erbjuder, erbjuda stöd och handledning kring bemötande och förhållningssätt, ordna utbildningar om minnesrelaterade sjukdomar, leda anhörigcirkel och erbjuda stöd till personer med demenssjukdom.

Demenssamordnaren är också en viktig länk mellan primärvården, minnesmottagningen och kommunen.

I Danderyds kommun har flera biståndshandläggare gått utbildning: *Den äldre människan med demenssjukdom i ett socialt perspektiv* för att öka kunskapen i att möta personer med demenssjukdom och deras förutsättningar. Efter fullföljd kurs erhålls diplom från Silviahemmet.

Våld i nära relation

I fråga om våld av närstående är vissa grupper särskilt sårbara, bland annat på grund av att de ofta står i stark beroendeställning till den person eller de personer som utövar våldet.

Särskilt sårbara grupper som lyfts fram i litteratur och lagstiftning:

- Barn som bevittnar våld och/eller som själva blir utsatta för våld,
- kvinnor med funktionsnedsättning,
- kvinnor med missbruksproblem,
- äldre kvinnor,
- kvinnor med tillfälligt uppehållstillstånd på grund av anknytning,
- kvinnor som lever i hederskontext och
- personer som lever i samkönade relationer.

Danderyds kommun har upprättat särskilda riktlinjer för arbetet mot våld i nära relationer. Socialförvaltningen har valt att använda sig av bedömningsinstrumentet FREDA för att upptäcka våld i nära relation. Ambitionen är att alla som kommer i kontakt med socialförvaltningen i Danderyd ska få frågan om de är utsatta och /eller utsätter närstående för våld. Inom målgruppen äldre kan det uppstå utmaningar i att ställa frågor om våld, exempelvis när den enskilde lever med en partner och har svårt att lämna hemmet. Det är då viktigt att undersöka möjligheterna till att anpassa sitt arbetssätt eller till att ställa frågorna vid annat tillfälle. Handläggare inom äldreomsorgen ska ha utbildning i våld i nära relation och FREDA som bedömningsinstrument.

Vid misstanke om våld ges information om möjliga stödinsatser. Lämpliga insatser inom äldreomsorgen och för personer med funktionsnedsättning skulle kunna vara utökad hemtjänst, avlastning/avlösning för anhörig eller tillfälligt boende. För personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt kan dagverksamhet vara aktuellt.

Inom nämnden ska det finnas ett gemensamt synsätt när det gäller våld i nära relationer. Ett ärende som handlar om våld i nära relationer kan komma att aktualiseras inom socialförvaltningens alla olika verksamhetsområden. Exempel på insatser som kan komma att beviljas från andra enheter är skyddat boende, ekonomiskt bistånd, rådgivande och stödjande samtal, förordnande av kontaktperson och hjälp med att söka efter ny bostad.